



★ GROEP 2 ★ 6 TOT 8 JAAR

MET ROOS OP REIS

Deborah Marcero (tekst en illustraties), Imme Dros (vertaling)

(door Geertje Bluekens)

OVER DE MAKER

Deborah Marcero is een Amerikaanse auteur en illustrator. Ze leeft, tekent en schrijft in Michigan. Ze werkt het liefst met inkt, potloden en kleurpotloden, waterverf, houtskool en gebruikt ook de computer voor haar illustraties. Als kind schreef ze al gedichten waar ze vervolgens zelf tekeningen bij maakte. Ze studeerde zowel illustratie, fotografie en poëzie aan het Chicago Art Institute. Na haar studie werkte ze als literatuurdocent op basisscholen in Chicago tot ze beseftte dat ze het allerliefst zelf kinderboeken zou schrijven en illustreren. In haar vrije tijd gaat ze het liefst wandelen, zwemmen, boomklimmen en fotograferen. Als ze vastzit met een verhaal, trekt ze er met haar hond Bear op uit. Haar boek 'Met Roos op reis' is het eerste boek dat ook in het Nederlands is vertaald. De oorspronkelijke titel van het boek 'My heart is a compass' past uitstekend bij de quote van Carl Sagan die ze aan het begin van het boek meegeeft 'Fantasie voert ons vaak naar werelden die niet bestaan, maar zonder fantasie komen we nergens'.



Bronnen: www.deborahmarcero.com, https://www.youtube.com/watch?v=retaelP_Re8,
<https://penguinrandomhouseelementaryeducation.com/author/?authorid=2137914>

WAT BRENG JE MEE?

- Atlas (Als je met de kinderen in de bibliotheek rond dit boek werkt, kan je samen met hen op zoek gaan naar een atlas)
- Kopies op A3-formaat van verschillende kaarten van Roos of afbeeldingen van de verschillende kaarten om op een scherm te tonen

1. VOOR HET LEZEN

Schutblad

Laat de juryleden het schutblad zien en laat hen vrij vertellen wat ze allemaal zien op de tekening. Mogelijke vragen waarbij je hun eigen leefwereld koppelt aan het boek:

- Herken je dingen uit je eigen klas? Wat ziet er in jouw klas ook zo uit, wat ziet er anders uit?
- Wat vind jij heel leuk in jouw klas en zou je ook graag in deze klas zien?

Focus met de juryleden op de dagplanning die je linksboven ziet. Mogelijke vragen hierbij kunnen zijn (als ze nog niet aan bod kwamen)

- Wat gaan de kinderen vandaag allemaal doen?

- Kijk eens goed naar de klas. Waar zouden ze nu mee bezig zijn? (vrij lezen)
- Hoe weet je dat? (Alle kinderen zitten te lezen in een boek. Misschien zijn er ook wel juryleden die naar de klok in de klas kijken waarop het 14.25 is. De kinderen hebben dus nog vijf minuutjes 'vrij lezen' voordat ze naar huis gaan.)
- Vraag de juryleden waar de klas maandag mee gaat starten (kringgesprek).
- Laat een van hen voorlezen wat de kinderen als huiswerk hebben (Breng iets mee om te laten zien en vertel hierover).
- Wie van jullie mag er ook wel eens iets vertellen op maandagochtend of op een ander moment?
- Waarover vertellen jullie in de kring? (Laat de juryleden onderwerpen opnoemen)
- Doe je dat graag? Of vind je het moeilijk om iets te bedenken? Wat doe je als je geen ideeën hebt om over te vertellen?

Vertel de juryleden dat het boek over Roos gaat en wijs haar aan op de tekening (meisje helemaal rechts met blauw haar en oranje rokje)

- Wat doet Roos? (ze kijkt in een atlas en is tekeningen uit de atlas aan het overtekenen)
- Betekenis 'atlas' (boek met landkaarten): bekijk met de juryleden een aantal verschillende kaarten
 - o Staatkundige kaart van Europa, van de wereld (Zoek met hen België op de kaart, maar ga ook op zoek naar andere landen waar juryleden vandaan komen of op reis waren geweest)
 - o Geografische kaart (Ga ook hier op zoek naar verschillende plaatsen, maar focus vooral op het kleurgebruik: blauw = zee, groen = vlak, tinten van bruin = bergen)
 - o Bespreek met de juryleden dat de kaarten in de atlas plattegronden zijn. Ze zijn getekend alsof je er in een vliegtuig of als een vogel over vliegt.
 - o Bekijk de legenda. Leg het woord en de functie van een legenda uit (verklaring van de tekens op een landkaart).

Blader verder naar de titelbladzijde. Laat de juryleden de titel lezen en bekijk met hen de illustratie eronder.

- Wat is Roos aan het doen?
- Wie is er bij haar? (kat)

Ga naar de linkerbladzijde. En Lees voor: 'Voor Mark, mijn onderzoeker, mijn ontdekkingsreiziger, mijn avonturier'

- Wie zou Mark zijn? (Dat weten we niet. Misschien de man van de auteur, haar zoon, een vriend,...)
- Laat de juryleden bedenken wat voor een persoon Mark zou zijn (iemand die dingen onderzoekt, die graag avonturen beleeft, die graag op ontdekking gaat,...)

2. TIJDENS HET LEZEN

- Lees het boek voor. Laat de juryleden de prenten zien terwijl je voorleest. De tekst en de prenten versterken elkaar. Het is daarom belangrijk dat ze samen worden aangeboden. Het is ook echt een kijk-, zoek- en ontdekboek. Je kan het daarom niet zomaar voorlezen, je staat tijdens het lezen samen met de juryleden stil bij de prenten en gaat samen op ontdekkingstocht.
- Laat de kinderen op elke kaart naar de legenda kijken en vraag hen om de route van Roos aan te duiden. Bekijk met de juryleden de verbanden tussen de kaarten. Als de route op de ene kaart stopt op de lanceerbasis, vertrekt de route op de volgende kaart op de lanceerbasis, van Kateiland vertrekt de route op de volgende kaart op Kateiland,....
- De kaart waarop Roos haar eindbestemming bereikt, lijkt op google maps. Je kan hier met de juryleden gaan kijken welk vervoermiddel Roos neemt, hoe lang ze over deze route zal doen, welke punten ze zal tegenkomen,....

- Het is onmogelijk om alles wat op de kaarten staat voor te lezen, maar haal er enkele belangrijke dingen uit en ga vooral samen met de kinderen op ontdekkingstocht. Er zijn er heel wat grappige en goed bedachte bij zoals bijvoorbeeld de 'universiteit voor ridders en prinsessen', 'de vormsnoeituin', 'de Kattenoorbergtoppen' of 'hoogtevrees'. Soms vernoemt Roos eilanden of landsdelen naar de vorm bijvoorbeeld 'Giraffennekliffen', 'Nijlpaardbekbaai', 'Olifantenbaai',...
- Als ze de ruimte ingaat, komt ze bij 'beginregels van gedichten', 'onvervulde wensen' of 'zomaar gedachten'. Ga hier zeker ook met de juryleden op in.
- Laat de juryleden de spreekballonnen op een van de laatste bladzijden zelf lezen. Er staan al heel wat uitroepen van kinderen. Stel dat Roos met haar kaarten tussen het groepje juryleden zat. Hoe zouden de juryleden reageren? Laat hen allemaal een uitroep of een korte zin bedenken.
- Lees het verhaal tot en met het voorlaatste blad (dus niet het laatste schutblad) met als laatste zin 'En iedereen die het verhaal van Roos hoorde, voelde zich ook zo'. Ga na deze zin verder met de opdrachten 'na het lezen'. Het laatste schutblad komt helemaal op het einde van dit werkmodel aan bod.

3. NA HET LEZEN

Verhaal

Laat de juryleden het verhaal navertellen. Blader eventueel door het boek zodat de juryleden een geheugensteuntje hebben tijdens het vertellen. Stel eventueel een aantal gerichte vragen om hen op weg te zetten zoals:

- Wat staat er maandagochtend gepland in de klas?
- Hoe voelt Roos zich daarbij?
- Welke oplossing bedenkt Roos?
- Waar komt Roos allemaal voorbij in haar fantasie?
- Wat gebeurt er op maandagochtend als de kinderen iets moeten vertellen en iets moeten laten zien?

Titel

Laat de juryleden de titel nog eens lezen (Met Roos op reis). Vertel de juryleden dat het boek oorspronkelijk in het Engels is geschreven omdat de auteur in Amerika woont. Vertel de juryleden dat je vooraan in een boek (of soms achteraan) de oorspronkelijke titel kan terugvinden. Wijs hen aan waar die staat. Als er een Engelstalig jurylid is dat ook Engels kan lezen, laat je dit jurylid de Engelstalige titel lezen (My heart is a compass). Vraag dit kind om de titel te vertalen of laat de juryleden raden (Mijn hart is een kompas).

- Welke titel vinden ze het best bij het boek passen en waarom? Alle meningen en argumenten zijn hier goed.

Illustraties

Bespreek met de juryleden de illustraties. Vanuit het omslag zoomen we in op illustraties in het boek.

- Laat de juryleden vertellen wat ze zien op dit omslag. Aangezien ze het boek al hebben gelezen, zullen ze er aanknopingspunten uit het verhaal in vinden.
- Welke kleuren gebruikt de auteur voor Roos? En voor de kat? (Roos heeft een zwart truitje aan, de kat is ook helemaal zwart. Het haar van Roos is blauw, de halsband van de kat ook. Blader met de juryleden door het boek en laat hen Roos en de kat terugvinden op de verschillende pagina's. Roos en de kat komen op elke pagina voor. Op de illustraties waarbij Roos op school zit en op de kaarten vind je Roos en de kat niet terug.)
- Welke kleuren worden er nog gebruikt? (rood, oranje, groen, blauw, lichtroos)

- Bekijk ook de achterkant van het omslag. Lees wat er op de achterkant staat. 'Lijnen worden wegen: er ontstaat een route!'
 - Waar ben je die lijnen nog tegengekomen? (Laat hen opnieuw door het boek bladeren en ontdekken dat er een blauwe lijn vertrekt vanuit de verrekijker van Roos en dat de lijnen de verschillende illustraties met elkaar verbinden.)

Fantasie

Lees voor wat er op het schutblad staat 'Fantasie voert ons vaak naar werelden die niet bestaan, maar zonder fantasie komen we nergens'.

- Vraag aan de juryleden wat 'fantasie' voor hen is. Bespreek met de juryleden wanneer zij wel eens fantaseren (in bed, spelletjes op de speelplaats, fantasiëspel met poppen, lego...). Er zijn verschillende soorten fantasieën. Je kan hier met hen op ingaan.
- Vraag hen ook naar het gevoel dat ze erbij hebben. Misschien zijn er ook wel kinderen die aanhalen dat ze wel eens fantaseren of wegdrömen als ze iets niet leuk vinden, ergens geen zin in hebben...
- Vraag de juryleden wat ze van deze zin vinden. Klopt deze zin voor jou? Een aantal kinderen zal de zin waarschijnlijk heel letterlijk opnemen en vinden dat je geen fantasie nodig hebt om ergens te komen. Je komt ergens omdat je ernaar toe gaat, te voet, met de fiets, de auto... Een aantal andere kinderen zal waarschijnlijk wel aanhalen dat je in je fantasie in een andere wereld lijkt te komen die soms net echt lijkt.
- Vraag de juryleden of het verhaal van Roos helemaal echt is. Wat is er verzonnen en wat zou echt kunnen zijn? (Wat zou echt kunnen zijn bijvoorbeeld: het vertellen op maandagochtend, Roos die aan het tekenen is, de kinderen die op het einde allemaal zelf tekeningen maken,... Wat is fantasie? de plaatsen waar Roos allemaal naartoe gaat, wat ze op haar kaarten tekent,...)

Evaluatie

Hang de vier kaarten op: de routekaart, de ruimtekaart, de zeekaart en de kaart uit Google Maps. Zorg voor elk jurylid voor vier strookjes van post-its in vier verschillende kleuren.

Tijdens het lezen hebben de juryleden samen met jou als begeleider de kaarten goed bekeken. Nu gaan ze alleen aan de slag. Geef hen hiervoor de tijd die ze nodig hebben. Om het bekijken van de kaarten een beetje te verdiepen, geef je hen een opdracht mee. De juryleden krijgen de vier strookjes in vier verschillende kleuren.

Je maakt zelf een legenda voor de juryleden naar analogie met de legenda uit het boek:

- Legenda:
 - o Geel: mooiste woord
 - o Roos: dromerigste woord
 - o Groen: plaats waar jij het liefst op vakantie wil gaan
 - o Blauw: dit had ik zelf wel willen bedenken

Het is de bedoeling dat de juryleden bij het woord dat zij het mooiste vinden, een gele post-it kleven, bij hun meest dromerige woord, kleven ze een roze post-it,... Bespreek de opdracht met de juryleden en geef telkens ook fictieve voorbeelden zodat de opdracht duidelijk is. Bijvoorbeeld: 'Het allermooiste woord op alle kaarten vind ik het 'Hartelustwoud', dan hang ik er een geel kaartje bij. Wat ik zelf wel had willen bedenken, is de naam van de Olifantenbaai of de konijneneilanden of de rijmende reuzeninktvis. Dan plak ik bij een van deze dingen een blauw post-itje.'

Bespreek met de juryleden dat dit persoonlijk is. Iedereen heeft een eigen smaak en dat maakt het net fijn.

Zorg dat je in de buurt van de kinderen bent als ze met deze opdracht aan de slag gaan. Sommige kinderen zullen je hulp kunnen gebruiken bij het lezen van de woorden.

Kan je niet in de bibliotheek of in je klas aan de slag met deze opdracht en doe je deze opdracht digitaal, stuur de kinderen dan vooraf de kaarten door. Geef hen tijdens je digitale sessie de tijd om de kaarten te bekijken. Geef hen opdracht per opdracht en laat hen samen in de sessie uitwisselen.

Stel je even voor dat jij een dag aan de balie in de bibliotheek mag zitten. Er komt iemand met dit boek naar jou toe en die vraagt of dit een goed boek is. Wat zou jij antwoorden? Zou jij het boek aanraden aan anderen? Aan wie zou jij dit boek aanraden? Wat zou jij zeggen over het verhaal en over de illustraties?

Creatieve opdracht

Materiaal

- Kleurpotloden, stiften, wasco's,...
- Groot tekenpapier (minstens A3)

- Neem er het boek bij en vertel dat jullie daarstraks de allerlaatste bladzijde niet hebben bekeken. Laat de juryleden lezen wat er helemaal op het einde van de blauwe kronkelende lijn staat (Waar zou jij heen gaan?)
- Laat de juryleden vertellen wat ze op dit schutblad zien (de klas van Roos waarin elk kind onderzoeker, ontdekkingsreiziger en avonturier is en zelf bedenkt waar zij naartoe zou gaan).
- Lees samen met de juryleden waar de klasgenoten van Roos heen gaan.
- De juryleden gaan nu zelf aan de slag. Waar zouden zij heen willen gaan? Vertel hen dat ze net zoals Roos hun fantasie mogen gebruiken om naar werelden te gaan die niet bestaan.
- Stel dit boek, de kopies van de kaarten van Roos en de tekeningen van de kinderen tentoon in je klas of bibliotheek. Andere bibliotheekbezoekers kunnen zo mee genieten van de fantasie van de kinderen.

EXTRA TITELS

- Ik ben bij de dinosaurussen geweest / Edward van de Vendel en Floor de Goede (ill.) (Querido, 2016) – dromen, fantasie
- Een vriendje voor altijd / Eoin Colfer en Oliver Jeffers (ill.) (de Fontein, 2016) – fantasie
- De Cowboyter / Dimitri Leue en Tom Schoonooghe (ill.) (Lannoo, 2015) – fantasie
- De boom met het oor / Annet Schaap en Philip Hopman (ill.) (Querido, 2019) – dromen, fantasie
- Labyrinten / Theo Guignard (Clavis, 2016) – zoekboek